

Helsingin vammaisneuvoston kokous (1/2023)

Aika: Tiistai 24.1.2023 klo 14.01–16.37.
Paikka: Kaupunginhallituksen kokoussali, kaupungintalo 3. krs.
Osoite: Pohjoisesplanadi 11–13, Helsinki.

Osallistuvat jäsenet:

Valtuustoryhmien edustajat:

Sirpa Puhakka puheenjohtaja (Vasemmisto)
Kristiina Karhos varapuheenjohtaja (Vihreät)
Jari Mönkkönen (Kok.)
Mika Taberman (varajäsen) (SDP)
Marko Joensuu (PS)

Yhdistysten edustajat:

Anneli Salmevaara (varajäsen) Helsingin Kuuloyhdistys ry
Juhani Kaasinen (varajäsen) Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry
Markku Poikela Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Sari Sepponen 2. varapj. Kehitysvammatuki 57 ry
Ari Österberg Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry
Sirpa Halmela Pääkaupunkiseudun Hengitys ry
Mikko Remes Helsingin Reumayhdistys ry
Päivi Seila Mielenterveysyhdistys HELMI ry
Marco Guarino (varajäsen) Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr
Susanna Haapala Kynnys ry

Kaupungin toimialojen ja keskushallinnon pysyvät asiantuntijat:

Hanne Savunen (etä) Kasvatus ja koulutus
Pirjo Tujula (etä) Kaupunkiympäristö
Tiina Larva Kulttuuri ja vapaa-aika
Tuomo Ratinen Sosiaali- ja terveystoimi
~~Riikka Henriksson~~ Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat:

Titta Reunanen vuorovaikutuspäällikkö, kaupunginkanslia
Outi Paulig vanhusneuvoston sihteeri, suunnittelija, kaupunginkanslia
Pirkko Excell erityissuunnittelija, Sote:n osallisuus ja vuorovaikutus

Vammaisneuvoston sihteeri:

Tiina Lappalainen vammaisasiamies, kaupunginkanslia

Vierailijat: kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja, apulaispormestari Anni Sinnemäki
sotepe-palvelustrategiapäällikkö Mia-Veera Koivisto (etäyhteydellä), sosiaali-,
terveys- ja pelastustoimiala ja kehittämispäällikkö Kirsi Verkka, kaupunginkanslia.

1. Kokouksen avaaminen

Vammaisneuvoston puheenjohtaja Sirpa Puhakka avasi kokouksen klo 14.01.

2. Osallistujien toteaminen

Osallistujat esittäytyivät.

3. Asialistan hyväksyminen

Osallistujien esittäytymisen jälkeen otettiin kaupunkiympäristön apulaispormestarin vierailu. Muutoin asialista hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

4. Muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen [muistio 9/2022](#), on lähetetty vammaisneuvoston jäsenille 30.11. ja liitetty vammaisneuvoston verkkosivuille. Merkittiin tiedoksi.

5. Kaupunkiympäristön lautakunnan puheenjohtaja, apulaispormestari Anni Sinnemäen vierailu

Sinnemäki vastasi puheenvuorossaan vammaisneuvoston etukäteen lähettämiin kysymyksiin. ([liite](#)) Kaupunginhallitus on hyväksynyt kesällä Helsingin kaupungin [esteettömyyslinjaukset 2022–2025](#), jotka ohjaavat koko kaupungissa tehtävää työtä osana normaalia toimintaa. Esteettömyyslinjausten toimenpiteille on nimetty vastuutahot, jotka vievät tavoitteita käytäntöön.

Talvikunnossapidon parantamisessa kaupunkiympäristön toimiala hakee ratkaisua lumen hallintaan. Siihen tarvitaan myös resursseja, lumen käsittely- ja säilytysratkaisuja, muutoksia pysäköintikäytäntöihin sekä laajempaa näkyvyyttä ja periaatepäätöstä kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa.

Sähköpotkulautojen aiheuttamaan turvattomuuden tunteisiin ja liikkumisen esteisiin ratkaisu tulisi saada lainsäädännön muutoksesta. Sähköpotkulautojen laadun kilpailutuksella voisi rajoittaa autojen määrää. Jo edellisen kesän viikonloppujen ja iltojen ajorajoitukset vähensivät tapaturmien määrää. Jatkossa voisi olla mahdollista tehdä keskustaan laaja potkulautojen pysäköintikieltoalue, joissa potkulautoja saa jättää vain merkittyihin pysäköintiruutuihin. Asiasta on tulossa Kerro kantasi -kysely. Sähköpotkulautojen sääntely tulisi saada seuraavan hallituksen ohjelmaan, jotta asia etenee eduskuntaan ja saadaan tarvittavaa ohjaavaa lainsäädäntöä.

Keskustan ja Esplanadin kävelyn edistämisen kokeilussa tulee lisää tilaa kävelylle, kun autojen pysäköintiruutuja poistetaan. Valmistelussa käytetään yhteiskehittämistyöpajoja ja liikennesuunnittelijan kanssa selvitetään mahdollisuutta varata logistiikkapaikkojen lisäksi Esplanadille myös esteetön pysäköintipaikka.

Katujen ja rakennusten rakentamisen ja perusparannuksen työmaat eivät ole poikkeuksia, vaan pysyvä ilmiö. Ympäristön rakentamisen työjärjestyksen kehittämisessä väliaikaisjärjestelyt olivat iso teema. Tavoitteena on hoitaa työmaajärjestelyt laadukkaasti ja sujuvasti. Kaupungin rakennusten ja yleisten alueiden palvelukokonaisuus on vastuussa, kilpailuttaa ja kannustaa, että urakoitsijat viestivät, opastavat ja toteuttavat työmaiden poikkeusreitit esteettömästi.

Apulaispormestari Sinnemäen vastauspuheenvuoron jälkeen vammaisneuvosto kävi keskustelun, jossa kysyttiin mm. karttapohjaisten kyselyjen saavutettavuudesta. Kaupunkiympäristön osallistumiseen tarvitaan karttakyselyjen rinnalle saavutettava vaihtoehtoinen keino. Myös raitiovaunujen ylityspaikkojen sijoittaminen ja turvallisuus huoletti. Myös tarve ääniohjatuille liikennevaloille tuotiin esiin.

Esteettömyysasiamies Pirjo Tujula kertoi suunnitelmista tehdä periaatteet ääniopastettuihin liikennevaloihini. Mannerheimintien on esteettömyyden erikoistason kohde, jonka turvallisuutta lisätään peruskorjauksen yhteydessä.

6. Sotepe-palvelustrategia ja vammaispalvelustrategian valmistelu Helsingissä
Palvelustrategiapäällikkö Mia-Veera Koivisto (etänä) esitteli (esitys [liite](#)) kaupunginhallituksen hyväksymän [sosiaali- terveys- ja pelastustoimialan \(sotepe\) palvelustrategian vuosille 2023-2025](#). Valtion strategiset tavoitteet, kaupunkistrategia, palvelustrategia ja pelastustoimen palvelutasopäätös ohjaavat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa. Strategioiden toimeenpanoa tukevat kehittämishankkeet. Joissain palveluissa, kuten vammaistyössä, laaditaan myös oma palvelustrategia, jonka avulla toimeenpannaan toimialan yhteisiä strategisia tavoitteita. Jatkossa sotepe-palvelujen rahoitus tulee valtiolta tarveperusteisesti. Palvelut edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia: ennakoidaan väestötason palvelutarpeita, määritellään tuotantotavat ja luodaan vaikuttavat palveluketjut.

Projektipäällikkö Tuomo Ratinen, sotepe-toimialalta ([liite](#)) esitteli Helsingin Vammaistyön kehittämis- ja palvelustrategiasuunnitelman, joka toteutuu koko Sotepe-toimialan palvelustrategian sisällä. Parhailaan kerätään tietoa vammaistyön ja -palvelujen kokonaisvaltaiseen tuotantotapa-analyysiin ja tulevaisuuden suositukseen, esimerkiksi mitä palveluja kannattaa tuottaa kumppanuussopimuksilla, palveluseleillä ja mitä kaupunki tuottaa itse omana tuotantona. Tietoa analyysiin kerätään organisaation numerotietojen lisäksi kyselyillä, haastatteluilla ja työpajoissa.

Tuotantotapa-analyysin tavoitteena on lisätä vammaistyön järjestämiskyvykkyyttä kuvaamalla vammaistyön kokonaisuutta järjestämistä näkökulmasta. Lisäksi analyysi tuottaa tietoa palvelun kustannuksista, prosesseista, tuottajaohjauksesta ja asiakaskokemuksesta. Tuotantotapa-analyysin loppuraportti esitellään Sotepe lautakunnalle kesäkuussa 2023. Vammaisneuvoston on mahdollista osallistua valmisteluun työpajassa to 15.2. klo 16.30–18.30. Työpajaan kutsuun liittyy ennakkotehtävä, jota kannattaa pohtia järjestöissä yhdessä.

Vammaisneuvosto toivoo, että asioiden esitykset ovat saavutettavia. Lisäksi toivottiin, että valmistelussa vammaisneuvoston lisäksi osallistettaisiin laajemmin esim. järjestöjä ja että osallistaminen voisi tapahtua myös etänä ja että se ei tapahtuisi liian nopealla aikataululla.

Kokouksessa pidettiin 10 minuutin tauko.

7. Osallistuvan budjetoinnin OmaStadin kehittämisen vaihe
Kehittämispäällikkö Kirsi Verkka, kaupunginkanslian alueosallisuuden ja neuvonnan yksiköstä (liite) kertoi kehitettävästä [osallistuvasta budjetoinnista \(osbu\) OmaStadi 3.0](#):sta. Suurin osa rahoitusta suunnataan kaupungin alueilla toteutettaville ideoille asukasluvun suuruuden mukaan. 20 % rahoituksesta kohdistuu koko kaupunkia koskeviin hankkeisiin. Kolmannen kerran toteutettavan Osbun prosessia tehostetaan ja toteutusta lyhennetään vuodesta neljään (4) kuukauteen. Toteutuksessa halutaan varmistaa osallistumisen yhdenvertaisuus. Ehdotuksia kerätään kaupunkilaisten live- ja online-tilaisuuksissa, samankaltaisia ideoita yhdistetään, ehdotuksille annetaan kustannusluokat, ja äänestysten jälkeen ehdotuksia yhteiskehitetään ennen toteutusta.

Käydyssä keskustelussa vammaisneuvoston kysyi osallistuvan budjetoinnin - prosessissa sekä ehdotusten että osallistumisen esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistamisesta. Ehdotukset voivat tuoda esiin marginaalissa olevia asioita ja tarpeita. Esiin nousi, voisiko ehdotuksella tuoda esiin kaupungin esteettömyyslinjauksia ja osbu-hankkeella edistää jotakin esteettömyyslinjausten toimenpiteistä. Ehdotuksista rajataan pois sotepe-palveluja koskevat ideat. On tärkeää, että erilaiset kaupunkilaiset ja heidän yhteisönsä motivoituvat osallistumaan, tekemään ehdotuksia sekä äänestämään tehtyjä ehdotuksia. Monilla viestintäkanavilla tavoitetaan laajasti kaupunkilaisia. Ideoita kannattaa tehdä yhteistyössä. Esimerkiksi järjestöjen yhteistyönä ja kaupungin eri palveluissa voidaan tukea ihmisiä osallistumaan digi-äänestykseen.

8. Vammaisneuvoston lausuntojen hyväksyminen (15 min.)

Vammaisneuvosto hyväksyi yksimielisesti lausunnon koskien Minna Lindgrenin tekemää valtuustoaloitetta: "[Apuvälineiden palautusta on sujuvoitettava](#)".

Vammaisneuvosto hyväksyi lausunnon, joka koski Sirpa Asko-Seljavaaran toivomuspontta Kampin keskustan terveys- ja hyvinvointikeskuksen asemakaavan muuttamista (nro 12708) [Vammaisneuvoston lausunto linkki](#).

9. Toimialojen ajankohtaiset (n. 20 min.)

Toimialojen asiantuntijat kertoivat lyhyesti ajankohtaiset terveiset toimialojen valmistelussa olevista ja päätöksentekoon tulevista asioista, joilla on yhdyspintaa vammaisneuvoston kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen (Kasko) toimialan uusi asiantuntijaedustaja vammaisneuvostossa, pedagoginen asiantuntija **Hanne Savunen** esittäytyi etäyhteydellä. Kaskon varaedustajana toimii pedagoginen asiantuntija Pasi Brandt.

Kulttuurin ja vapaa-ajan (Kuva) toimialan asiantuntija Tiina Larva, kertoi, että Kuvan lautakunnan 31.1. kokoukseen tulee muutosehdotus erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämiseen ja hakuohjeisiin.

Ajankohtaiset vammaisasiamieheltä: Vammaisasiamies kertoi erityisuimakortin muutosehdotuksen kiireisestä valmistelusta. Lisäksi hän kertoi terveiset tapaamisesta väestönsuojelun erityissuunnittelijan kanssa.

Vammaisneuvosto päätti tehdä [kannanoton erityisuimakortin myöntämisperusteista](#), jota työvaliokunta valmistelee sähköpostilla.

10. Osallistumiset

Puheenjohtaja kertoi terveiset vammais- ja vanhusneuvostojen työvaliokuntien tapaamisesta 11.1. Yhteistyölle haetaan rakenteita vaikuttavuuden lisäämiseksi ja vahvistamiseksi. Neuvostoilla on monia yhteisiä asioita, joissa intressit kohtaavat, esim. omaishoitoasiat, esteellisyys, saavutettavuus ja digipalvelut ja erilaisten epäkohtien esiin nostaminen.

Vammaisneuvoston jäseniä osallistui etäyhteydellä vammaispalvelujen verkkosivujen uudistamisen asiakasymmärryksen tutkimuksen julkistamiseen 18.1. On tärkeää, että vammaispalvelujen sivut palvelevat kattavasti kaikkia palveluista tietoa haluavia.

OmaStadin 3.0. kehittämisen työpajaan 26.1. Oodissa osallistuvat vammaisneuvostosta Sirpa Halmela ja Tiina Lappalainen.

11. Muut asiat (n. 5 min.)

Lyhyet terveiset vammaisneuvoston teemaryhmien työskentelystä

- Esteettömyysteemaryhmä kokoontui vajaana 24.1.
- Digi-saavutettavuusteemaryhmä: seuraava Teams-palaveri 1.2. klo 15–16.30.
- Sote-palvelujen teemaryhmä: seuraava palaveri 1.2. klo 17–19.

12. Tiedotusasiat

Vammaisneuvoston jäseniä pyydettiin lähettämään Tiina Lappalaiselle vuoden 2023 verokortit kokouspalkkion maksatusta varten.

13. Seuraava kokous

Vammaisneuvoston seuraava kokous on ti 21.2.2023. Kokouksessa on aiheena mm. Hyte-suunnitelmassa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten huomiointi.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Sirpa Puhakka kiitti osallistujia ja päätti kokouksen klo 16.37.

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja
sirpa.puhakka(a)pp2.inet.fi

Tiina Lappalainen
sihteeri, vammaisasiamies
tiina.lappalainen(a)hel.fi

Liitteet:

- Vammaisneuvoston 22.11.2022 kokouksen [muistio](#)
- Apulaispormestari Anni Sinnemäen esitys
- Sotepe-palvelustrategia-esitys
- Vammaistyössä tehdään uutta palvelustrategiaa -esitys
- OmaStadi 3.0 -esitys
- Vammaisneuvoston lausunto valtuustoaloitteesta ”Apuvälineiden palautusta on sujuvoitettava”
- Vammaisneuvoston lausunto toivomusponnosta ”Kampin Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskuksen asemakaavan muuttaminen (nro 12708)”